SANDARA

AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SANDAROS LAIKRAŠTIS

SANDARA
Published by
Lithuanian National League
of America
Consisting of 100 Branches, Located
in all Principle Cities of the
United States.
SANDARA
814 W. 33rd Street, Chicago, Ill.
Calumet 6191

METAI XXII — PENKTADIENIS, SAUSIO-(JANUARY) 4 D., 1935 M. — No. 1

BRUOŽAI

Rašo V. G.

Nacju Byla Lietuvoje
Nauji metai, nauji darbai.
Susirinko J. V. 74 kongresas
Naujų Metų rezoliucija.

Pastaruoju laiku Lietuvoje, Kaune eina istoriška byla, kurio je yra net 126 hitlerininkai, kaltinami priešvalstybiniame veikime Klaipėdos krašte. Tai yra viena iš didžiausių bilų, kokių yra buvę Lietuvoje. Šia byla yra sujdomintas veik visas pasau lis. Korespondentų bei šiaip spaudos ir radio agenturų direk toriai yra suvažiavę iš visos Europos ir šiaurės ir pietų Amerikos. Mat, čia paaiškės hitlerininkų tikrieji planai ne tik linkui Lietuvos, bet ir abelnai su kitomis kaimyninėmis valstybėmis. Ir jeigu Lietuvai pasiseks tinka mai numaskuoti hitlerininkus ir pastatyti tikroje šviesoje, tuomet Lietuva ir jos diplomatai at sistos daug aukščiau politinėje pozicijoje ir žymiai palengvės kova už išlaikymą Klaipėdos kra što neliečiamybės ir prijungimo prie Lietuvos.

* * *

Su pabaiga 1934 metų, mes užbaigėme ir savo jubilėjinius darbus. Ar mes pasiekėme pilnai ar tik dalinai, mes visi gerai žinome. Bet mes darėme geriau siai ką galėjom. Tiesa, buvo ir tokių, kurie iškalno pareiškė, jog jie nieko negalės padaryti ir nei nebandė. Bet tokių buvo ir bus, net ir prie geriausių sąlygų.

Toks nusistatymas nėra pagirtinas. Mes tankiai atliekame tokių darbų, vien del savo užsispyrimo ar keršto, nors vėliaus už tai ir tenka gailėtis. Taigi, kurie buvome tokio nusistatymo peretais metais, rimtai pagalvo kime ir pamatysime, jog toks nusistatymas yra blogas ir ji galime pakeisti šiais metais ir atitaisyti padarytas savo klaidas.

* * *

Šiomis dienomis susirinko J. Amerikos Valstijų (74-tas) Kongresas. Šio kongreso, abiejuose rūmuose, visišką didžiumą turi demokratai. Šalis per paskutinius kelis metus gan labai suvarginta ir visi žmonės laukia ir daug tikisi iš šio kongreso. Ypač tenka daug laukti delto, kadangi jo darbams niekas negali pakenkti. Demokratai turėdami daugiau kaip du trečdaliu, gali leisti naujus arba pakeisti senus įstatymus, jeigu to reikalautų abelni šalies reikalai. Bet ar demokratai panorės ir įstengs pagerinti šalies ekonominę padėtį, parodys ateitis.

Prezidento Roosevelto "New Deal" kol kas nekaip veikia. Jei gu tos taktikos bus laikomąsi ir ateityje, mažai telieka vilties skubaus pagėrėjimo abelnos šalies ekonominės padėties. Tačiau žinant prezidento gerus norus, tenka manyti, kad bus dedamos pastangos atitaisyti padarytas klaidas nekuriose srityse.

* * *

Lietuvos Konsulas p. A. Kalvaitis savo Naujų Metų rezoliucijoj pataria lietuviams liautis vieniems kitus užsipuldinėti ir šmeižti, nes tas lietuviams nei garbės nei naudos neneša. Taip, ponas konsule, tai yra geras patarimas, bet tai reikėtų pradėti vykdyti iš namų.

Neseniai vienas Lietuvos Gen. Konsulato darbuotojas išvadino šandariečius Lietuvos griovikais. Buvo pareikalauta, kad jis tai viešai įrodytų arba atšauktų savo šmeižtą. Iki šiai dienai dar tas nepadaryta. Tas parodo, kad Lietuvos įstaigoje ir Lietuvos apmokamas yra šmeižikas, bet Lietuvos Konsulai to "nemato".

Taigi pono konsulo geras patarimas. Tik neužtenka kitiems patarti, bet reikia ir patiems to prisilaikyti ir apvalyti valstybi nes įstaigas nuo šmeižikų.

Žinios iš Lietuvos

KIEK LIETUVA ĮSISKOLINUSI UŽSIENIAMS

Atgavusi nepriklausomybę, Lietuva neturėjo lėšų net būtiniausiems krašto atstatymo reikalams. Lietuvos ūkis karo metu buvo nualintas, o žmonių sutupos žuvo dviem atvėjais: kritus vokiečių ir rusų pinigams. Apsigynimo ir krašto reikalams Lietuva buvo priversta skolintis pinigų iš užsienių.

Pirmoji Lietuvos paskola buvo gauta Vokietijoje prekėmis ir pinigais, iš viso 115 milijonų markių. Dabar ši skola jau yra atlyginta. Kita stambi paskola, daugiau kaip 5 milijonai dolerių įvairiomis prekėmis buvo užtrauk ta Amerikos Jungtinėse Valstijose. Ši paskola dar ir dabar mokama. Be to, Jungtinėse Amerikos Valstijose Lietuva dar turi užtraukusi taip vadinamąją Lai svės paskolą. Ji siekia arti 2 milijonų dolerių. Šią paskolą Lietuva pradės grąžinti 1935 metais. Dar buvo kelios mažesnės paskolos, tai būtent, Anglijai — už prekių pervežimą ir Prancūzijai už traukinių garvežius. Tačiau šios abi paskolos jau yra apmokėtos.

Kai Lietuva atvadavo Klaipėdos kraštą, tai drauge įgijo ir nemažas to krašto skolas. Dabar Lietuvai reikia atsilyginti Santarvės valstybėms už Klaipėdos krašto valdymą laikotarpy nuo 1918 ligi 1923 metų. Ta skola siekia 800,000 aukso markių. Grynai ūkiškais sumetimais Lietuva užtraukė tiktai vieną stambią paskolą. Tai paskola iš Švedų degtukų sindikato, užtraukta 1930-1933 metais. Už šią paskolą Lietuva švedams atidavė savo degtukų monopolį. Iš viso švedai davė 45 milijonus litų. Tą pa skolą Lietuva sunaudojo žemės ūkio kredito reikalams.

Be šių paskolų, Lietuvos valstybės iždas dar buvo skolingas danams už Telšių-Kretingos geležinkelio statybą ir už Klaipėdos uosto statybą, iš viso arti pustrečio milijono dolerių. Taip pat belgams reikia mokėti daugiau, kaip 4 milijonus litų už geležinkelių bėgius ir anglams 30,000 svarų sterlingų už automatines telefonų stotis Kaune ir Klaipėdoje. Dalis šių paskutinių skolų jau yra apmokėta, o taip pat nemažai jos sumažėjo po to, kai nukrito dolerio, svaro ir kitų valiutų vertė.

1934 metų sausio 1 dieną visos Lietuvos skolos užsieniams sudarė 115 milijonų litų, o 1933 metų pradžioje skolų buvo daugiau, kaip 150 milijonų litų. Vadinasi, per metus Lietuvos skolos sumažėjo apie 35 milijonus litų.

Taigi kiekvienam Lietuvos gyventojui dabar išeina apie 90 litų skolų užsieniams.

Lietuvos skolos užsieniams yra išdėstytos ilgesniam laikui ir valstybės iždą labai neapsunkina.

— Šią vasarą Vilniuje bedarbių skaičius buvo kiek sumažėjęs ir nepasiekę pilnų 5,000. Tačiau rudenį bedarbių skaičius smarkiai pašoko ir perviršijo pereitų metų žiemos didžiausį skaičių. Pereitą savaitę Vilniuje užregistruota 6,137 bedarbiai. Manoma, kad žiemą jų skaičius dar padidės, nes miesto savivaldybė nutarusi sustabdyti visus viešuosius darbus. —Tsb.

KLAIPĖDOS KRAŠTO SEIMELIO POSĖDIS VĖL NEĮVYKO.

Gruodžio 13 dieną gubernatorius dr. Novakas buvo sušaukęs Klaipėdos krašto seimelio posėdį. Į jį buvo atsilankęs pats gubernatorius, naujoji krašto direktorija ir kiti oficialūs asmenys. Gubernatorius Novakas šia proga pasakė labai reikšmingą kalbą, nurodydamas susidariusią padėtį Klaipėdos krašte. Jis pažymėjo, kad seimelio pritarimo būtinai reikalingi kai kurie paruošti įstatymai. Be šių įstatymų negalima tvarkyti Klaipėdos krašto gyvenimą sekminga linkme. Naujoji direktorija yra pasiruošusi kovoti su sunkumais kurie dabar slėgia Klaipėdos krašto ūkišką ir kitų sričių gyvenimą. Tam tikslui reikia leisti nauji įstatymai.

Paaiškėjo, kad į seimelio posėdį atvyko tik 16 atstovų. Tuo tarpu posėdžio teisėtumui reikia, kad jame dalyvautų mažiausiai 20 atstovų. Tuo būdu nesusidarė reikalingo atstovų skaičiaus ir seimelio posėdis neįvyko jau trečią kartą iš eilės.

Pažymėtina, kad šiame posėdyje nedalyvavo ir lietuvių atstovai. Po to jie išleido atskirą pareiškimą, nurodydami, kad lietuviai negali drauge posėdžiauti su seimelio nariais vokietininkais, kurių draugai dabar teisiami Lietuvos kariuomenės teisme už priešvalstybinį veikimą. Be to, lietuviai nurodė, kad esamomis aplinkybėmis iš seimelio nieko gero laukti netenka ir reikėtų neatidėliojant ieškoti kitu teisėtų priemonių krašto reikalams tvarkyti. Lietuvių atstovai sutinka bendradarbiauti su kitais seimelio nariais, jeigu tik jie atsipalaiduos nuo tamsių jų gaivalų itakos ir pareikš tikrą nora dirbti Klaipėdos krašto gerovei bei Lietuvos valstybės labui.

KARALIAUČIUJE UŽPULTAS LIETUVOS KONSULATAS.

Kai tik Lietuva pradėjo teisingą ir teisėtą kovą su priešval stybiniais gaivalais Klaipėdos krašte, tuojau vokiečių spauda pradėjo biauriausiais žodžiais plūsti Lietuvą ir grasinti Prūsų lietuviams. Jau nekartą esame rašę, kokioje sunkioje padėtyje atsidurė šiandien Prūsų lietuviai. Tai daugiau vokiečių spaudos kurstymų ir šmeižto bei melo išdava. To dar maža. Jau nebe pirmas atsitikimas, kad Karaliaučiuje ar Tilžėje būtų jaunų, karštagalvių hitlerininkų užpuolami Lietuvos valdininkai ir kiti panašūs asmenys. Šiais metais Tilžėje buvo užpultas gatve einantis Lietuvos konsulato sekretorius, kurį hitlerininkai smarkiai apstumdė.

Štai vėl, lapkričio 26 d. vakare prieš Lietuvos konsulatą Karaliaučiuje buvo padarytas pasikesinimas. Laimei, kad konsulato raštinėje tuo laiku nebuvo nė vieno žmogaus, kuriam būtų tekę skaudžiai nukentėti nuo hitlerininkų rankos. Pasikesintojai, išdaužę konsulato langus, pa sislėpė. Vokiečių policija pradėjo jų ieškoti, bet vargu ar suras.

JUODU GERBIA VISA TAUTA

DARIUS IR JO MOTINA

Augustina Vaišvilaitė gimė Lietuvoje 1866 m. rugpiučio 12 d. 1887 m. ištekėjo už Jono-Romualdo Jucevičiaus-Darašiaus. Susilaukė sūnaus ir dviejų dukterų. 1896, Sausio 8 d. gimė sūnus Steponas. 1905 m. graži šeimelė netenka savo globėjo-rūpintojėlio. Nelaimėj su vaikais atsidūrusi našlė paskiau išteka už Kazio Degučio ir 1907 m. visi atkeliauja Amerikon. Čia Jucevičiai pasivadina Jucais.

Svetimam krašte sunku išlaikyti savo tautybė. Rūpestingai išlaikant lietuvybę, iš tos šeimos iškilo patriotai ir patriotės, kure brangina savo kilmę, gimtąją kalbą, o Lietuvos nepriklausomybei iškovoti aukojo po kelias dešimtis ir net po kelis šimtus dolerių. Bet didžiausias Jucių šeimos nuopelnas lietuvių tautai— tai — dvasinė brangenybė, dovana, kurios nenupirktum už milionus dolerių. Ši šeima davė Lietuvai ir pasauliui Darių, kuris ligi 1917 m. vadinosi Steponu Jucium. Rūpestingi tėvai troško, kad Stepas būtų naudingas tautai ir žmonijai. Ir neapsiriko. Kada Stepas bėgiojo ir miklinosi mokyklų sporto aikštėje, jo motulė labai rūpinosi sūnelio saugumu. Graudinosi motinos širdis, kada beisbolas versdavo Stepą kartais pašlubuoti kelias dienas arba sužeisdavo. Tačiau tas nebaidė jaunojo žemaičio, kuris greit tapo net garsiu Chicagoje sportininku.

Tobulėjanti mašina ne tik žeme ant ratų greitai važinėjo, vandeniu plaukė, bet su prisegtais sparnais ir padangėn iškilo. O čia Amerikos Prez. Wilsonas paskelbė visų tautų laisvės ir lygybės reikalą, Lietuva kentė sve timųjų jungą. Ir Stepas Jucius savanoriu stoja Amerikos kariuomenėn. Bet jam net keliais atvėjais nepavyksta įstoti lakūnų mokyklon. Vistik jis narsiai kovoja su priešais, kurie jo tautą skriaudė. Toje kovoje stiprėja jo meilė Tėvynei. Grįžęs Chicagon, jis organizuoja būrį drąsuolių ir su jais išvyksta užjurin prisidėti prie Lietuvos laisvės gynimo. Tik Tėvynė patenkino jo troškimą: pašaukė jį į vadus ir prisegė jam sparnus, kuriais jis ėmė drąsiai ir galingai plasnoti. O žemėje uoliai dir bo tose srityse, kur buvo atsilikta, kad atgaivintoji Lietuvos valstybė stiprėtų ir užtikrintų jos žmonėms gerovę. Bet šis lietuvis sumanė lietuviškais sparnais ir pasaulį nustebinti, kad kitos tautos gyvai pajustų jau nąją Lietuvą ir jos vertybes. Vėl grįžęs mylimon Chicagon ėmė savo skraidymais, besivartaliojant tarp debesų, stebinti savo tautiečius ir amerikonus. Visi klausinėja: kas jis? Tai Lietuvos kapitonas lakūnas Darius! O jo motulė tik paprasta Chicagos gyventoja, Degutienė... visuomenės nežinoma.

Darius iš karo lauko kas savaitę siųsdavo po 2-3 laiškus savo sesutėms, broliams, patėviui ir ypač motinai skirdavo daug meilės žodžių. Ramindavo, paguosdavo ją, užtikrindavo, kad karo laukuose jam jokis pavojus negręsia... bet vis dėlto buvo dujomis (gazais) apnuodintas ir krūtinėn sužeistas. O toj krutinėj degė ir augo neužgesinama lietuvystės ugnis. Tarnaudamas Lietuvos kariuomenėj ir veikda mas sporto organizacijose, Darius rasdavo laiko dažnai parašyti motinai meilius laiškus, rūpinosi jos sveikata, gyvenimu. O ta motina net negreit sužinojo, kad jos sūnelis jau senai Lietuvos padangėje skraido. Kai 1925 m. Stasys Girėnas buvo savo draugo su lėktuvu nutrenktas žemėn ir po to ilgai vaikščiojo su ramentais, Jucienė-Degutienė labai gailėjosi jo, rūpinosi ir nekartą apsiverkė, pamaniusi, kad ir jos sūnelis gali iš Lietuvos padangės kristi... Bet jis nei kartą nekrito. Grįžęs eilę metų savo sparnais išraižė plačiosios Amerikos padangę skersai ir išilgai — daug kartų. Pagaliau su tuo pačiu Girėnu sumanė iš Amerikos skriste nuskristi Lietuvon! Skaudu buvo motulei žiurėti į Dariaus ir Girėno vargą ir sunkų darbą. Ir sunku apsakyti motinos skausmas girdint nešvarią ir nepelnytą pajuoką, apkalbą, šmežtus... Pagaliau išleidžia ir laimina sūnų ir jo draugą, kurie moka tarp debesų nematomą kelią surasti, pirmi iš lietuvių bejsųjį Atlantą perskrenda ir prie pat Tėvynės slenksčio liko paslaptingojo Mirties Angelo su triuškinti... Ši tragedija sudaužė ne tik LITUANICĄ ir jos valdytojus, bet ir kapitono motinos širdį. Senutė buvo lyg stabo ištikta. Džiaugėsi savo Stepu ir patriotiškais jo darbais, po didelio džiaugsmo susilaukė baisaus smūgio. Jos sąmonė atgijo tik tada, kai šią visuomenės nežinomą moteriškę — Degutienę — suranda aukštas diplomatas ir skaito Lietuvos Valstybės Prezidento suraminimą ir užuojautą visos tautos ir vyriausybės vardu. Labai iškilmingos pamaldos, graudžios giesmės, didžiulė ašarojanti minia paaiškino senutei, kad jau visi tiki į baisią, iš kokio ten Soldino atlėkusią žinią... Šis Soldino skausmas sudaužė jos širdį ir ėmė ją silpninti. Nedaugelis iš mūsų matė jos ašaras, bet tas skausmas ją baisiai slėgė. Netrukus pamatė, kaip visa tauta įvertino LITUA-

(Seka ant 2-ro pusl.)

Prez. Rooseveltas Pažada 7 Mil. Žmonių Duoti Darbą

KAUNAS — PASAULIO DĖMESIO CENTRAS

Kaip žinome, gruodžio 14 die ną pradėta nagrinėti Klaipėdos krašto priešvalstybinių gaivalų byla. Teismo didžiulėje salėje kaltinamųjų suole sėdi 126 hitle rininkai, o teismo rūmų koridoriuose vos telpa daugiau, kaip 500 liudytojų. Kaltinamieji ne visai vienodai jaučiasi. Iš jų vei dų jau dabar galima išskaityti, kad vieni jų yra drąsūs, sąmoningi priešvalstybiniai gaivalai, kurie vadovavo visam judėijmui Klaipėdos krašte. Jie yra tikri pažūtingo darbo įkvėpėjai ir vokiškos propogandos centrai. Tačiau kiti labai nusiminę, atrodo nesąmoningai patekę į kaltinamųjų suolą, greičiausiai savo vadų suvilioti. Žodžiu, kaltinamųjų nuotaika teisme labai prislėgta. Juos iš susitarimo ir pas kyrimo gina žymūs Lietuvos advokatai. Tačiau jau dabar kaltinamieji patys nebesitiki likti be bausmės.

Bylos eigą seka apie 15 užsienio diplomatų, kurie gyvena Kaune. Taip pat teismo salėje sėdi apie 30 užsienių spaudos ir žinių agenturų atstovų. Čia yra Londono, Paryžiaus, Berlyno, Stakholmo, Maskvos, Vienos, Romos, Varšuvos ir kitų Europos centrų žurnalistai. Taip pat čia atstovaujama amerikiečių, argentiniečių ir kitų pasaulio dalių spauda. Bylos eigą taip pat seka ir apie 50 Lietuvos žurnalistų. Užsieniečiai, nemokėdami Lietuvių kalbos, bendradarbiauja su Lietuvos žurnalistais ir iš jų gauna įvairiausių paaiškinimų. Teismo salėje veikia specialus spaudos biūras, kuris savo biuletiniais, suredeguotais įvairiomis kalbomis, informuoja suvažiavusią užsienio spaudą.

Pirmomis teismo dienomis buvo tik formaliai apklausinėjami kaltinamieji. Gruodžio 18 dieną pradėtas skaityti kaltinamasis aktas. Po jo bus apklausinėjami 500 liudininkų. Yra ir pačių kaltinamųjų atsivestų 211 liudininkų. Visi liudininkai, gyvenantie ji Klaipėdos krašte, į Kauną važiuoja ekskursijomis.

Lietuvoje šiąja byla susidomė jimas didžiausias. Žmonės tik ir kalba, kas bus priešvalstybiniams gaivalams. Girdėti visokiausių spėliojimų. Apie teisingumo rūmus, kuriuose svarstoma byla, kasdien susirenka tūks tančiai žmonių, kad nors čia galėtų sekti, kas darosi teismo salėje. Kiekvieną išeinantį iš teisingumo rūmų tuojau apipuola gatvėje stovintieji žmonės ir tei raujasi naujienų. Mat, teismo salėn gali patekti tik žurnalistai ir labai mažas pašalinių žmonių skaičius, nes nėra vietų. Visus sutalpinti teismo salėje negalima, nes Lietuvoje tokios didelės salės nėra.

VOKIEČIAI MOKYSIS LIETUVIŲ KALBOS

Rytprūsių hitleriški laikraščiai (ten kitokių ir nėra), matyti į rytus veržimosi sumetimais, ragina gyventojus, ypač jaunimą, mokytis savo kaimynų kalbos. Rytprūsių vaikai mokyklose esą mokomi tik angliškai ir prancūziškai. Esą reiktų juos mokyti ir rusiškai. Beabejo, sako pravartu, kad jaunimas mokėtų artimų — kaimynų — lietuvių ir lenkų kalbas.

Netrukus kai kuriose Rytprusių vietose būsią surengti lietuvių ir lenkų kalbų kursai, kuriuos turės lankyti jaunuomenė. Pirmiausiai toki kursai bus įsteigti Karaliaučiuje.

Taip pat prie Karaliaučiaus universiteto įstaigtas politikos institutas, kurio vyriausias uždavinys — ištirti ir sekti rytų valstybių, ypač Lietuvos, Latvijos, Estijos ir Lenkijos politinį gyvenimą.

Drauge su lietuvių kalbos kursais ir politikos institutu, Tilžėje įsteigtas ratelis nacių dvasiai plėsti. Jis hitlerišką dvasią sklei sias daugiausiai kaimiečų tarpe. Suprantama, kad į čia nurodytas įstaigas visiems lietuviams reiika atkreipti domėsį; nes jos įstaigtos ne kultūrinio bendradarbiavimo ir tautų suartinimo tikslais.

TUOJAUS BUS PATIEKTAS KONGRESUI NAUJAS DARBŲ PROGRAMAS

Susirinkus naujam Suvienytų Valstijų 74-tam Kongresui, Prezidentas Franklin D. Rooseveltas pasakė ilgą ir reikšmingą kalbą, apimančią veik visas gyvenimo sritis. Nors, tiesa, jis kal bėjo paviršutiniai, nesigilindamas į smulkmenas. Suglaudus tą viską, gauname štai ką.

Valdžia tęs savo pradėtą šalies gaivinimo programą. Tuo pačiu, pažadama palaikyti esamą sistemą, tik bus prižiurėta, kad vieni perdaug nepelnytų, o kiti nebūtų perdaug skriaudžiami.

Pažadama įvesti nedarbo ir senatvės apdraudą, kas žymiai prisidėtų prie apsaugojimo darbininkų nuo nedarbo ir geresnę padėtį senatvėje. Taipgi yra paruoštas platus programas su bedarbe. Pagal šį valdžios programą, manoma grąžinti į darbą apie 7 milionus darbininkų. Tiesioginiu keliu bus pastatyta apie trys ir pusė miliono darbininkų prie įvairių viešųjų darbų. Davus šiai armijai darbo, manoma, kad kita tiek bus pašaukta prie darbo įvairiose kitose industrijos srityse.

Bus pertvarkytas ir bedarbių šelpimas. Federalė valdžia pasiliks tik apie vieną ketvirtadalį (5 mil.) dabar šelpiamų, kurie veik visi netinka jokiam darbui, o kitiems bus duoti darbai. Likusieji bus grąžinami staitams, apskričiams, miestams ir įvairioms labdarybės įstaigoms. Per šį laikotarpį valdžia įsitikino, kad amžinas šelpimas žmones ne taiso, bet gadina, išgverina. Todėl valdžia dės pastangų, kad kiekvienas galįs dirbti žmogus, būtų aprupintas darbu vietoj pašalpos. Pašalpos teikimas buvo tik laikinas žmonių apsaugojimas nuo bado, ir kuo greičiau šalis nuo to pasiliuosuos, tuo greičiau bus sugrąžintas šalyje gerbuvis. Tokia tai yra valdžios nuomonė ir galima sakyti —svei ka nuomonė.

SANDARA

AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SANDAROS LAIKRAŠTIS

LITHUANIAN WEEKLY
Published Every Friday by
LITHUANIAN NATIONAL LEAGUE

Editorial Office:
814 West 33rd St., Chicago Telephone Calumet 6191

SUBSCRIPTION RATES:
In The United States per year $2.00
In Canada and All Foreign Countries per year $3.00

Entered as second class matter OCTOBER 25th, 1928, at the Post Office at Chicago, Illinois, under the ACT OF MARCH 3, 1879.

Sandara yra Sąvaitinis Laikraštis, leidžiamas kas Penktadienis. Sandara yra Organas Amerikos Lietuvių Tautinės Sandaros, 814 West 33rd Street, Chicago, Illinois.

UŽSISAKYMO KAINA:
Suvienytose Valstijose metams $2.00
Užsienyje metams $3.00

SANDAROS PLATFORMA LINK LIETUVOS IR LIETUVYBĖS

Laisva Nepriklausoma Demokratinė Lietuvos Respublika.

Vyriausia šalies valdžia ir suverenas yra pati tauta, išreiškianti savo valią, slaptu ir teisėtu balsavimu visų piliamečių ir pilnateisių gyventojų —vyrų ir moterų.

Lietuvos Respublikos ir visos Lietuvių Tautos sostinė ir tautinio bei kulturinio gyvenimo centras yra Vilnius.

Visuotinas bešališkas švietimas ir mokslo bei kulturos kėlimas tarpe Lietuvos ir išeivijos Lietuvių.

Kuoartimiausi broliški ryšiai tarpe Lietuvos ir plačiosios išeivijos Jungtinėse Valstijose ir kitose šalyse.

Bendros pastangos ir veikimas įgyvendinti Lietuvoj ir visoj tautoj plačiausius Demokratybės principus.

Visiems tikėjimams ir sąžinės įsitikinimams tolerantiškumas ir atskyrimas tikybinio veikimo nuo politinio.

Konstitucijos garantijos piliečių teisėms ir piliečių ištikimybė Konstitucijai.

Atsižvelgiant į tautos ateitį—pastangos priaugančiąją lietuvių kartą —jaunuomenę, išauklėti sveiką, apšviestą ir tautiškai susipratusią.

Amžina kova už Lietuvos sostinę Vilnių visais galimais budais—Mes be Vilniaus Nenurimsim.

KĄ RODO MUMS NAUJI METAI?

Žmonių reikalai ir pageidavimai yra platus ir neapriboti. Nepasitenkindami tuomi ką turime arba ką esame atsiekę, mes stengiamės užganėdinti dar neišpildytus troškimus. Gamta apdovanojo mus šita ypatybe tam, kad palaikyti žmonijos progresą arba pažangą. Tiesa, ne visada mes progresuojam ir kylam. Buna laikotarpių, kuomet gyvenimas pasisuka atgal ir sunaikina atsiektus laimėjimus. Tokie dalykai dažnai pasikartoja biznyje ir politikoje. Pav. šandien matome daug netobulumų ir keistenybių. Depresija, bedarbė, diktaturos, netolerencija ir kitokios blogybės apėmusios daugelį šalių liūdija, kad istorija pašoko atgal. Bet žmonių dvasia nors prispausta, bet nenugalėta. Kova už geresnį būvį prasideda išnaujo ir, reikia tikėtis, jog progresas laimės.

Dar nelabai seniai buvo manoma, jog Amerikos lietuvių išeivija pasiners svetimose jūrose ir dings iš akių. Spaudimai iš oro; demoralizacija iš vidaus atrodė taip stipri ir išsiplėtojus, kad pavieni, išsklaidyti buriai kovotojų negalės atlaikyti daromų puolimų. Svyravimai ir abejonės buvo išsklaidę pasitikėjimą net daugelyje tautinių veikėjų. Kam dirbti, gaišinti laiką ir leisti pinigus, jei viską ką esame sutvėrę nušluos ir sunaikins? Tokie buvo dažnai kartojami klausimai.

Tačiau su nauja diena ir metais atgimsta Amerikos lietuvių upas, drąsa ir viltis. Dalykai nėra taip blogi, kaip atrodo. Per sluoksnius atplaukusių debesų ima veržtis saulės spinduliai — giedros ir ramumo pranašai. Blogesnius laikus jau baigiam pergyventi.

Tautinė dvasia Amerikos lietuvių tarpe nėra mirus. Ji pradeda vėl atbusti ir mums belieka tik panaudoti ją aukštiems ir kilniems tikslams.

KLAIPĖDOS ATEITIS ANT SVARSTYKLIŲ

"Sandaros skaitytojai, beabejonės jau žino, kad Kaune per kelias sąvaites tęsiasi garsioji Klaipėdos hitlerininkų byla. Apkaltintojų suole sėdi apie pusantro šimto nazistų, o įvairių liudininkų priskaitoma arti paros tukstančių. Jau vien nepaprasta skaitlinė gali atkreipti viso pasaulio domę. Bet čia yra dar kita sensacija — politinė. Vieni atydžiai seka bylą iš simpatijos nazistams, kiti — norėdami ką nors daugiau sužinoti apie hitlerininkų veikimą ir metodus.

Suimtieji ir atiduoti teismui Klaipėdos nazistai kaltinamį rengime sukilimo ir žmogžudystėj. Jie netik planavo grąžinti Klaipėdos kraštą Vokietijai, bet taipgi ruošėsi prie to, ir kiekvieną, net ir savo partijos narį, nepritarusį šiai avantiurai, nugalabindavo arba slaptai išgabendavo per sieną į Hitlerio koncentracijos stovyklą. Lietuva, žinoma, toleruoti to negalėjo ir rezultate iškelta ši byla.

Pasirodo, kad Vokietija teikė visokią paramą busimiem sukilėliam. Berlynas skyrė vadus, teikė instrukcijas, pinigus ir ginklų. Toks vokiečių elgėsys nėra pateisinamas jokiu būdu. Tai kartojimas antros Želigovskiados. Lietuva turėtų paduoti Tautų Sąjungai skundą ir reikalauti, kad Vokietija duotų viešą pasižadėjimą susilaikyti nuo panašios kriminalės akcijos.

Lietuva taipgi privalo daryti žingsnius pakeitimui Klaipėdos statuto, kurį pagamino amerikietis p. N. Davis. Tas statutas nebeatatinka šių dienų aplinkybėms. Pagal jo Klaipėdos kraštas valdosi pusiau savarankiškai. Lietuva yra tik globėja, bet ne valdytoja. Dabar kuomet vietiniai vokiečiai atvirai veikia prieš Lietuvą ir tuomi ignoruoja minėtą statutą, Kauno vyriausybė neturi pakankamai galimybių palaikyti Klaipėdoj viešą tvarką. Todėl, nieko nelaukiant reiktų pasiūlyti naują didžiųjų valstybių konferenciją ir išdirbti naujas statutas, kuris duotų Lietuvai platesnių teisių. Kitaip Klaipėdoj gali kilti anarchjja.

PERGREIT ATKANDO DANTĮ

P-no F. Bagočaus propogandos biuras, užlaikomas SLA. pinigais per laikraščius skelbia, buk jis, p. Bagočius išgelbėjęs susivienijimą. Tuomi, žinoma, tik reiktų pasidžiaugti. Niekas musų nenori, kad to organizacija gulėtų ligoninėj, nors iki vidurio pereitų metų neatrodė, kad jam but reikalinga p. Bagočiaus operacija.

Tačiau privatinėse korespondencijose minėtas biuras tikrina, kad susivienijimui gręsia receiveris ir pan. Perdaug, girdi, senoji Pildoma Taryba paskandino turto ir pripirko beverčių bondsų. Šitokie prieštaravimai, plaukianti iš prezidento ofiso parodo, kad naujieji šeimininkai dar ne visai supranta susivienijimą ir jo finansinius reikalus.

Detroito seime socialistų — komunistų ir dalinai biblistų blokas revoliucinėm priemonėm pasigrobė vadovybę. Jie pludo, puolė ir niekino kitokio nusistatymo SLA. veikėjus, nepaisant, jog tie veikėjai buvo žymiai pasitarnavę organizacijai. Viena delegatė iš rytinių valstijų atvyko į seimą savo lėšomis. Jos mandatas buvo tvarkoj, bet sufanatizuota didžiuma neįsileido jos į seimą, nes ji buvo tautinio nusistatymo. Panašių incidentų rastumem desėtkais. Jie rodė, kad naujieji valdytojai buvo taip akli, kad nepastebėjo, jog drabstant purvus į tautišką arba sandariečių grupę, jie atstumia nuo susivienijimo šimtus pasišventusių darbuotojų, kurie savo pečiais palaikė organizaciją. Gal atstumimas nuo veikimo tų žmonių yra naudingas socialistams ir komunistams, bet kad tas išeitų į sveikatą SLA., tai gal tik nesveiko proto žmogus gali tą tikrinti.

Pasekmės Detroito seimo greit pasirodė. Apmirus veikimui, SLA. atsidurė kritingoj padėty. Kurybinė pajėga prašalin ta ir nėra kam palaikyti viso svorio. Toki padėtis yra po šešių mėnesių. Kas bus toliau — pamatysime.

Jeigu dabartiniai šeimininkai nebut tokie akli ir vienpusiški, tai bent trejetas jų geruoju pasitrauktų iš Pildomos Tarybos ir duotų progos kitiems įeiti. Tuomet nariuose ir visuomenėj atgimtų pasitikėjimas ir SLA. ateitis but užtikrinta.

ALTS REIKALAI

VAJAUS REZULTATAI

Sandaros nauji nariai ir skaitytojai:

J. Aukštialis
T. Brazaitienė
J. Kavaliunas
A. Grigger
A. Komiėius
V. Cunus
J. Gadwash
A. Chepulis
M. Green
C. Grigas
V. Chaputis

Valstijos turi pointų

Massachusetts	66
Illinois	45
Pennsylvania	21
Wisconsin	12
Įvairios vals.	11
New York	8
Michigan	3
Connecticut	2
Ohio	1
New Jersey	1
Indiana	1
Viso	172

LIETUVOS DAINŲ ŠVENTĖJ DALYVAUS 15,000 ŽMONIŲ CHORAS.

Kaip žinome, 1938 metais ruošiama milžiniška dainų šventė, kurioje dalyvaus visi Lietuvos chorai. Šios didingos šventės parengimu rūpinasi Lietuvos chor vedžių ir muzikų draugija. Šiuo metu dainų šventėje dalyvauti jau yra užsiregistravę 253 chorai su apie 10,000 dainininkų. Vien iš Klaipėdos krašto yra 20 chorų. Daugumo pažiurų pirmoj vietoj eina bažnytiniai chorai, antroj — šaulių, trečioj — mokyklų, toliau eina įvairių jaunimo organizacijų chorai. Chorų registravimas dar tebeina. Spėjama, kad iš viso šioj dainų šventėj dalyvaus apie 300 chorų, kuriuos sudarys 15,000 dainininkų. Iš pradžių buvo manyta, kad dainų šventėje daugiausiai dalyvaus apie 150 chorų, bet pasirodo, jų bus bent dvigubai daugiau.

Chorams jau pasiųstas pirmas gaidų sąsiuvinys. Jas dainuoti chorai jau mokosi. Iš viso dainų šventėje bus sudainuotos 32 dainos. Gaidoms spausdinti jau išleista 3000 litų. Visiems chorams dainų programa bus bendra, tačiau atskiri chorai dar padainuos ir savo dainas.

1938 metais Lietuvos dainų šventė bus pati didžiausia iš ligšiol buvusių. Be chorų, į ją manoma, suvažiuos kelesdešimts tūkstančių žmonių iš visos Lietuvos. Tikimąsi, kad broliai išeiviai galintieji atvyks pasidžiaugti ir pasigrožėti lietuviška daina.

DAVĖ KITAM IŠLOŠTI 500 ...LITŲ—TAPO AREŠTUOTAS...

Prieš kurį laiką Kaune Šakunai turėjo valgyklą, kurioj buvo lošiama ir kortomis. Pil. Liudinavičius išsiėmė iš banko 8000 lt. indėlį ir nuėjo Šakunų valgyklon. Valgykloj Liudinavičius su Šakunais pradėjo azartiškai lošti kortomis.

Šakunai kortas buvę susižymėję ir iš Liudinavičiaus tuojau išlošę 5000 lt.

Liudinavičius, susijaudinęs, mirė. Vaclovas, Kazys ir Ant. Šakunai patraukti kaltinamaisiais už azartinį lošimą ir sukčiavimą ,nes ekspertai nustatę, kad kortos buvo sužymėtos. Šakunų byla sausio 17 d. bus sprendžiama Kauno apygardos teisme.

Nors Lietuvos-Latvijos prekybos derybos jau kuris laikas vyksta, tačiau ligšiol jokio susitarimo dar nepasiekta. Ypač sunku susitarti delto, kad del esamų Latvijoje įvežimo ir pinigų išvežimo suvaržymo, latviai Lietuvos gaminių nenori į savo rinką priimti. Iš kitos pusės latviai nori plačiai išnaudoti savo gaminiams Lietuvos rinką. Del tokių latvių reikalavimų, manoma, kad Lietuvos-Latvijos prekybos derybos gali nusitęsti ilgesnį laiką.

UŽBAIGUS SENUS METUS.

Pasibaigė metai seni,
Nukrito jų našta sunki.
Kam buvo jie labai linksmi,
Bet kai kam skurdūs ir liudni...
Bet neraudokim praeities
Ir nenustokime vilties.
Palydėję juos į kapus,
Pradėkime naujus metus.
Naujais siekiais, kiltais dar- (bais
Ženkim pirmyn naujais ta- (kais.
Mes pamokyti praeities,
Saugiaus eisim prie ateities.
Pergalėsim visus vargus
Ir vėl gerai ir linksma bus!

—Laputė.

SAUNE.

Švelniai apkabino mane,
Brangi motinėlė, sapne.
Glausdama mane mylavo,
Prie jautrios krutinės savo.
Tyliai budino iš miego —
Tarė dirbk kol turi jėgų.
Netinginiauki be saiko,
Nebeleisk veltui brangaus laiko.
Nes daug priklauso nuo tavęs,
Tad negyvenk vien del savęs.
Eik atlankyti ligonį,
Sušelpk bedalį, vargdienį.
Neskupėki pasakėlių,
Pasakyti del vaikelių.
Ir senukų neužmirški
Juos paguoski, suraminki.
Kad but dienos jiems šviesės- (nės,
Jų amžiaus naštos lengvesnės.
Tad nesnauski dukružėle,
Dirbk žiemą ir vasarėlę.
Tik tada smagumą rasi,
Kai gyvenimą suprasi.

—Laputė.

SVEIKINTINAS SUMANYMAS

Jonas Steponatis iš Brooklyno, N. Y. pakviestas talkininkaut Vilniui Vaduoti Sąjungai ir Vilniaus Geležiniam Fondui.

Iš visai patikimų šaltinių patyrta, kad Jonas Steponaitis, rašytojas ir poetas, kuris pastaruoju laiku yra parašęs naują gražų teatralį veikalą "Už Vilnių", tapo pakviestas ir įgaliotas sandarbininkauti su Vilniaus Akcijos Komitetais Amerikoje dėl Vilniaus pasų ir ženklų platinimo, taipgi platinimo Vilniaus klausimu literaturos ir rinkimo parašų Vilniaus Geležinio Fondo "Aukso Knygai", apie kurią rašė ir kalbėjo kan. F. Kemėšis, kai nesenai lankėsi Amerikoje. Jono Steponaičio privatus adresas yra toks: P. O. Box 20, Station W, Brooklyn, N. Y.

Jono Steponaičio veikalas "Už Vilnių" yra su gražiomis dainomis, kurioms muziką parašė komp. Juozas Žilevičius. Tas jo veikalas rekomenduotinas Vilniaus Akcijos Komitetams ir chorams. Jis netrukus jau bus ir atspausdintas. Norintiems tą veikalą statyti scenoje arba kad p. Steponaitis atvyktų į kolonijas Vilniaus akcijos reikalais, patartina kreiptis į patį p. Steponaitį viršminėtu adresu.

APIE DARIŲ IR JO MOTINĄ.

(Tąsa nuo 1-mo pusl.)

NIKOS žygį, kuris sukėlė tautoje kažkokį naują idealizmo gaisrą, ėmė versti visuomenę prasimušti iš pilko kasdieniškumo, parodė naują didelį pasiaukojimo, pasitikėjimo savim ir patriotiškumo pavyzdį. Senutė apsidžiaugė išgirdusi, kad ir chicagiečiai nori gražiu paminklu įamžinti LITUANIKOS didvyrius. Kiek kartų susitikdavo su manim, visada klausinėdavo, kada tas paminklas bus pastatytas, ar daug aukų visuomenė sudėjo. Ji negalėdavo suprasti, kodėl neturtingoj Lietuvoj per kelis mėnesius surinkta net 110,000 litų aukų Dariaus-Girėno paminklui, o čia per pusantrų metų vos tik pusė tokios sumos uždirbta vieša rinkliava, gegužinėmis ir aviacijos šventėmis, kurias ji mielai lankė. Jos širdis kiek nusiramindavo, matant kaip Amerikos Lietuvių Aerokliubo lietuvaitės drąsiai iššokdavo su parašiutais, tą savo rizikingą žygį aukodamos Dariui ir Girėnui pagerbti! Kitos lietuvaitės iškovoja Chicagos gatvę LITUANIKOS garbei! Šalia jos gyvenamo namo lietuvių skolinimo b-vė pasivadino Dariaus-Girėno vardu. Užsienių lietuvių studentų dr-ja padovanoja senutei S. Pociaus nulipdytą biustą, kuris tartum vėl sugrąžino šeimai jos sūnų-drąsuolį. Tačiau sūnus-didvyris baltame biuste nebuvo įdvasintas — neprakalbėdavo į ją, tik drąsiomis savo akimis lydėdavo kiekvieną mylimos motinos žingsnį...

Dar 15 metų amžiaus Stepas pasidirbdavo lėktuvo modelius ir sakydavo: "Mamyte! kai aš užaugsiu, būsiu lakūnas, skraidysiu, daug skraidysiu, aplink pasaulį apskrisiu ir grįšiu pas mamą!" Kai Stepas su Girėnu išskrido Lietuvon, taip ligi šiol ir nesugrįžo.

Ši senutė buvo didi patriotė-filosofė: mielai pritardavo visiems savo Stepo darbams, sumanymams ir siekimams. Ji gerai žinojo, kad dideli žygiai neįmanomi be pasiaukojimo ir be aukų. Ir mątė, kad jos Stepo auka nenuėjo niekais, bet liko tautos aukštai įvertinta ir branginama. Dėl to ji sąmoningai klausinėdavo: "Kada gi bus statomas paminklas DARIUI IR GIRĖNUI?" Tais žodžiais ji rodė, kad jos Stepas priklausė ne jai vienai, bet visai tautai.

Bet ji labai ilgėjosi paaukoto sūnaus. Svajojo ir troško išvysti Dariaus-Girėno paminklą Chicogoje, po to tuojau vykti Lietuvon aplankyti savo Stepą stiklinim karste ir Tėvynėje, netoli sužaloto sūnaus-didvyrio baigti paskutines dienas...

Bet nusišaldymas pakirto tragedijos nukamuotą širdį, nors tos širdies gaivinamas kūnas buvo labai stiprus, patvarus ir tik vieną kartą sirgo prieš keletą metų. Gruodžio 10 d. garbingos motinos širdis nustojo plakti... Didvyrio motinos vėlė, nesulaukusi LITUANIKOS grįžtant, pati nuskrido Amžimybėn, susitiko su sūnaus vėle ir gal jau patyrė Soldino paslaptį...

Nepaprastų darbų sumanytojo, vykdytojo ir dar daug žadėjusio Lietuvos didvyrio motina turi būti tinkamai pagerbta, nes pati daug kentėjo ir davė mums didvyrį — idealizmo įkvėpėją. Pagerbkim tą didžią lietuvę, kuri mums Darių davė, kurią Darius labai mylėjo, gerbė ir vadino didžiausiu-geriausiu savo bičiuliu — motina.

P. Jurgėla.

KNYGA APIE DARIŲ IR GIRĖNĄ.

Kap. P. Jurgėla parašė knygą apie Darių ir Girėną. Ją leidžia šių didvyrių giminės ir didelę pelno dalį skiria Chicagoje statomam Dariaus-Girėno paminklui. Ši knyga (apie 400 puslapių) jau spausdinama gerame popieriuje ir turės apie 90 paveikslų; bus su gražiais viršeliais. Nežiurint didelių išlaidų, bus pigiai parduodama.

Lietuvių Amerikiečių Biuro Atstovas Amerikoje, Viešasai Notaras

A. B. STRIMAITIS.

Tarpininkauja, pirkime ir pardavime, kilnojamo ir nekilnojamo turto, Lietuvoje ir Amerikoje.

Atsišaukusiems suteikia patarimus įvairiuose reikaluose, nemokamai, daro vertimus įvairiomis kalbomis, prieinamomis kainomis.

Daro įvairius dokumentus pervedimo dalių Lietuvoje, išieško pasilikusias dalis ir liudyja dokumentus įvairios rūšies.

Norintiems gauti pilietybės popieras, suranda atkeliavimo dieną, ir laivo vardą, ar norintiems keliauti laikinai į Lietuvą tarpininkauja gavimui sugrįžimo dokumentų—nepiliečiams.

A. B. STRIMAITIS, turi 25 metų patyrimų Imigracijos reikaluose. Reikalui ištikus kreipkitės, žemiau nurodytu adresu:

A. B. STRIMAITIS,
G. P. O. BOX 127. NEW YORK, N. Y.

Progress Furniture Co.

KRAUTUVĖ

IŠPARDUODA VISĄ SURPLUS STAKĄ

GERIAUSIŲ PLOVYKLIŲ REFRIGERATORIŲ IR DULKIŲ VALYTOJŲ

Už Labai Sumažintas Kainas

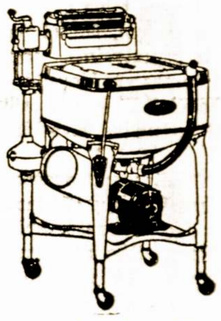

Kertuotos Aluminum Maytag Plovyklės pilnai pernaujintos
$44.50

Naujos **Westinghouse, Thor, Apex, A.B.C.** plovyklės pasirinkimas po
$49.00

Naujos **Thor ir Bee Vac** plovyklės, pasirinkimas po
$29.75

Pertaisytos — vartotos plovyklės po
$12.50 ir $17.50

Eureka pernaujinti dulkių valytojai po
$12.95

DIDELI REFRIGERATORIAI
$89.50

Mažai tereikia įmokėti, arba senas dalykas į mainus bus parokuotas kaip įmokėjimas. Liekančius pinigus galėsite mokėti po 50c ar $ 1.00 į savaitę.

Pasinaudokite šia proga kurią siulo didžiausių vertybių Krautuvė.

PROGRESS FURNITURE Co

3222-26 So. Halsted St
J. Kaledinskas, Vedėjas.

KRAUTUVĖ ATVIRA KAS VAKARAS IR NEDĖLIOJ IKI 4 VAL. PO PIETŲ

Amerikos Lietuviu Gyvenimas

SANDAROS VAJAUS DARBUOTOJAI

Sandaros Jubilėjinio vajaus komisijos pagal valstijas bei kolonijas:

New York-New Jersey.

P. Bukšnaitis, pirm.,
10440 — 117th St.
Richmond Hills, N. Y.
A. Lepa
51 Emma St.,
Binghamton, N. Y.
J. A. Karsokas,
254 Walker St.,
Cliffside, N. J.

Cleveland, Ohio

S. Čerauka, pirm.,
14414 Thames Ave.,
Cleveland, Ohio,
Praškevičius,
970 Wheelock Rd.,
Cleveland, Ohio.
M. Svarpa,
971 Eddy Rd.,
Cleveland, Ohio.

Massachusetts

K. P. Jurgeliunas, pirm.
630 No. Main St.,
Montello, Mass.
S. Pačkauskas,
182 Gold St.
So. Boston, Mass.
K. Budinavičius,
195 Perry Ave.,
Worcester, Mass.
J. M. Pečiulis,
Congress Street,
Walpole, Mass.

Wisconsin

M. Kasparaitis, pirm.
1004 Delamere Ave.,
Racine, Wis.
J. Kasputis,
1702 — 74th St.
Kenosha, Wis.
J. Baukus,
7756 W. Hicks St.,
West Allis, Wis.

Connecticut

V. Alksninis, pirm.,
262 Wallace St.,
New Haven, Conn.
A. J. Brinius,
286 Burritt St.,
New Britain, Conn.
A. Sapiega,
207 Exeter St.,
Bridgeport, Conn.
J. Kvaraciejus,
38 Bennett Ave.,
Waterbury, Conn.

Detroit, Mich.

Dr. J. Jonikaitis, pirm.
3732 Michigan Ave.,
Detroit, Mich.
Mrs. V. Motuzienė,
14676 Work Ave.,
Detroit, Mich.
Pr. Šuipis,
2869 Tillman Ave.,
Detroit, Mich.

Philadelphia, Pa.

J. V. Grinius, pirm.
3120 Richmond St.,
Philadelphia, Pa.
Z. Jankauskas,
538 No. Main St.,
Philadelphia, Pa.
A. Tvaranavičius,
5100 Pennway St.
Philadelphia, Pa.

Pittsburgh, Pa.

J. Virbickas, pirm.
124 Moultrie St.,
Pittsburgh, Pa.
K. Benotaitienė,
48th So. 20th St.,
Pittsburgh, Pa.
P. Marmokas,
17 Kirkpatrick St.,
Pittsburgh, Pa.

— Žinomas lietuvių ėdikas buvęs Tilžės mokyklų patarėjas Kairys išeikvojo 3000 markių pinigų, skirtų priešvalstybiniam darbui Lietuvoje. Už tai jį Vokietijos teismas nubaudė kalėti ir sugražinti išleistus pinigus.

Pittsburgh, Pa.

Šiomis dienomis komisija Lietuvių Vaizbos Buto išsiuntinėjo laiškus Pittsburgho draugijoms bei parapijoms del bendro pasitarimo, kas link 16 d. Vasario. Kadangi ta diena mus, lietuvių tautai yra brangi ir visiems lietuviams svarbi, todėl L. V. B. nutarė sušaukti visų lietuvių bendrą pasitarimą, kuris įvyks antradienio vakare, sausio 15 d., 1935 m., Liet. Piliečių svetainėj, 1723 Jane St., S. S., lygiai 8-tą val. vakare., kad visos draugijos prisiųstų po tris atstovus del galutino sutvarkymo šio reikalo.

Todėl komisija čia per laikraščius ir pareiškia, kad jei kuri draugija negavo minėto pakvietimo, tai pasinaudokite šiuo mus atsišaukimu ir prisiųskit minėtą vakarą savo atstovus. Jeigu kurios draugijos neįvyktų susirinkimas, tai draugijų komitetai gali dalyvauti, nes čia yra bendras visų lietuvių reikalas.

Taigi visi bendrai dalyvaukime, o bus geresnės pasekmės.

L. V. B. Komisija:
Juozas Virbickas
Stasys Simonaviče
Kazys Pikelis.

Ekstra naujiena

Nuo redaktoriaus į streiklaužius — tai taip žengė Pittsburgho Dargis. Neseniai čia gyvena, bet gana pasižymėjo. Atvažiavęs iš Lietuvos, buvo pristojęs prie sandariečių. Kiek pabuvęs, nuėjo prie krik.-demokratų ir rašinėjo į "Draugą" ir ten mėgino veikt. Bet jam geriausiai, matomai patiko prie socialistų, kur jis ir apsistojo ir gan gerai pasižymėjo purvindamas sau ne patinkamus asmenis. Jis yra žinomas kaipo studentas, prezidentas, "anaunseris" (Liet. Radio klubo, kuris jau yra miręs), o paskiaus buvo "Naujienų", Pittsburgho skyriaus redaktorius ir darbininkų "užtarėjas".

Bet štai Pittsburgho Swift Co. Meat Packers išeina į streiką, reikalaudami geresnio atlyginimo. Kompanija pasamdo mušeikas ir su skebais nori streiką sulaužyti. Mūsų Dargis, pašauktas kompanijos su lazda vaikščioja ir "saugoja streiklaužius-skebus, kad geriau sulaužyt tą streiką. Tai mat ko galime laukti iš tokių darbininkų užtarėjų.

Jurgis Cukauskas
Vincas Sloniauskas
Karolis Stasevičius
1814 Fox Way
John Kuizinas,
1925 Sidney St.

MALONUS ATSIMINIMAI APIE LIETUVOS RANKDARBIŲ PARODĄ

Pittsburgh, Pa. gruod. 31 d., 1934 m. Čia taip vadinamas "Baltic Art and Handicraft Exhibit" arba Lietuvos ir Estijos rankdarbių paroda buvo labai įspudingai atidaryta 10 gruodžio Gimbel Brothers Departament krautuvėje; paroda tęsėsi dvi savaiti ir užsidarė 24 gruod. prieš pat Kalėdas. Teko girdėti iš tikrų šaltinių, kad lietuviškoji paroda Pittsburghe savo pasisekimu pralenkė kitas parodas, išskyrus gal Philadelphia. Čionykšti paroda ypatingai pavykusi bizniškai: čia lietuviškų drobių, gintarų, žaislų ir nuostabiai gražų medžio dirbinių parduota dvigubai daugiau negu Baltimore. Čia verta pastebėti, kad tie "Baltic Exhibits" nėra tos rūšies parodos, kokias mes čia kartais surengiame dėl pasirodymo svetimtaučiams su Lietuvos dirbiniais; šios lietuvių ir estų rankdarbių parodos, globojamos Lietuvos ir Estijos generalinių konsulų New Yorke, turi netik grynai kulturinius tikslus, bet turi ir prekybos tikslus; tai yra drąsus prekybos eksperimentai, nes veik visi parodų eksponatai yra ne vien pasižiurėjimui, bet ir pardavimui. Nuo bizniško šių parodų pasisekimo, beabejo, prigulės tolimesnis Lietuvos prekių pasirodymas Amerikos miestuose. Štai, pavydžiui, Philadelphijoj viena krautuvė jau davė užsakymus Lietuvos firmai. Yra pagrindo tikėtis, kad ir Gimbel Brothers of Pittsburgh taipgi duos urminį lietuviškų prekių užsakymą. Tokiu būdu tos parodos daug galės patarnauti Lietuvos žmonėms, kurie tas prekes gamina, ir tų Lietuvos prekių pripažynimas ir nuolatinis pasirodymas Amerikos rinkoje bendrai reiškia lietuvių kulturos kilimą. Šios parodos komercinis pobūdis todėl ypatingai yra svarbus, nes tai yra pirmas toks šaunus lietuvių pasirodymas Amerikos centruose. Mes norime tikėti kad šios ir kitų panašių parodų rengėjai neturėtų nuostolių, bet kad jų pastangos būtų vaisingos. Bet to negana, — čionykščiai lietuviai turėtų tas parodas paremti ir iš savo pusės. Tiesa, prekių kainos nėra pigios, bet jos negali būti pigios, kada jos yra pagamintos rankomis, atvežtos čion per okeaną, apmokėtos aukštais Amerikos muitais. Reikia turėti galvoje ir tai, kad doleris yra veik per pusę atpigęs, o Lietuvos litas tebėra kaip ir buvęs. Mačiau vieną lietuvę moterį čiupinėjant parodoje lietuvišką gražią medinę dežutę; "O what a price!" — ji balsiai pareiškė ir daiktą padėjusi nuėjo sau. Neiškenčiau; priėjęs prie jos pasakiau: "jei brangu, tai nepirk, bet kam taip balsiai ir dar amerikoniškai kalbi? Juk šios lietuviškos prekės yra atvežtos amerikoniškai publikai, o ne vien lietuviams parodyti". Moteriškė galop sutiko, kad toks jos pasielgimas buvo nevykusi talka saviškiams.

Paroda per visą laiką buvo gausiai lankoma lietuvių ir amerikonų. Kalėdų šventės artumas beabejo parodai padėjo bizniškai, nes galima buvo matyti, ir lietuvių perkančių dovanų Kalėdų Dėduko garbei. Girdėjau, kad vienas lietuviškos medžio dalykas, rodos Vytauto paveikslas, buvo čia nupirktas už 60 dolerių.

Parodos pasisekimui turėjo nemažai reikšmės Pittsburgho lietuvių nuoširdus ir vieningas parodos rėmimas. Parodon atėjo net ir tie lietuviai, kurie paprastai bendrus tautiškus parengimus neigia. Gal to apsireiškimo priežastis buvo, kad mes buvome tokios parodos pasilgę ir buvome parodos išvaizda maloniai nustebinti, bet gal ir tas faktas, kad p. Žadeikis, Lietuvos Generalinis Konsulas, pakvietė į talką visus ir p. Bonyhardas, lietuvių ir estų komercijos agentas, buvo taip vikrus, visiems malonus ir taktingas, kad savo mandagumu visus sužavėjo. Tačiau Dr. Bagdono specialus atvykimas iš Vašingtono į musų parodos atidarymą mums labai pakėlė upą ir savo keliu Pittsburgho spauda Lietuvos diplomato atsilankymą gražiai pastebėjo. Prieš parodos atidarymą Gimbel Brothers krautuvės manadžerius, Mr. Karl Kaufman, iškėlė Lietuvos atstovui lunchą, kuriame dalyvavo aukšti miesto valdininkai, mokyklų perdėtinis, Pittsburgho Universiteto narys, p. J. G. Bawman; monsnijoras J. J. Callaham; Duquesne Universiteto prezidentas ir daugelis kitų; į tą lunch atvyko ir du vietiniai lietuvių klebonai, kun. Kazėnas r kun. Vaišnora; taipgi A. L. Ekonominio Centro narys C. J. Woshner, Vaizbos Buto valdybos narys Pivarunas ir keletas kitų. Laike luncho prakalbą sakė p. Bagdonas, taipgi ir parodos atidarymo metu.

Pittsburgho amerikonišokje spaudoje pasirodė dideli ir gražūs skelbimai apie "Baltic Exhibit", kokių mes čia dar nebuvome regėję. Gražus parodos aprašymai tilpo laikraščiuose: "The Pittsburgh Post"; "Pittsburgh Sunday Sun Telegram"; "The Pittsburgh Sun Telegram"; "Pittsburgh Post-Gazette". Veik visi minėti laikraščiai įdėjo pasikalbėjimą su Lietuvos reprezentantu ir jo atvaizdą. Laikraščių reporteriams matomai patiko Dr. Bagdono pasakymas, kad Europoje karo nelaukiama jau vien dėl to, kad taip daug apie karą kalbama. "Pittsburgh Post Gazette" 11 gruod. dienoje paduoda ištraukas iš parodos atidarymo metu pasakytos kalbos ir baigia dr. Bagdono žodžiais:

"It is my hope that this Pittsburgh exhibition of Lithuanian and Estonian arts and handicrafts will tend to add to the interest of the American people in the Baltic states, and will foster wider commercial relations between this nation and the new republics."

Tegul Lietuvos atstovo pageidavimas išsipildo! Tam tačiau yra reikalinga musų visų talka, kad musų Gen. Konsulo p. Žadeikio pradėtas parodų-bazarų darbas sektusi ir kituose miestuose jau 1935 metais.

Spec. Koresp.

LIETUVOS KARIUOMENEI 16 METŲ

Sunkūs ir audringi Lietuvai buvo pirmieji nepriklausomojo gyvenimo metai. Iš visų pusių ji buvo apimta priešų, kurie tykojo Lietuvos žemes pagrobti. kai — tai buvo tie slibinai, kuBermontininkai, lenkai, bolševirie slinko į Lietuvą ir čia plėšė ramius krašto gyventojus. Pagaliau, Lietuvoje dar tebepasilikusi vokiečių kariuomenė ir įvairūs vidaus gaivalai visokiausiais būdais stengėsi išsprogdinti vos susikūrusią Lietuvos valstybę ir ją atiduoti vienam kuriam iš anų trijų slibinų.

Matydami ir suprasdami vos gimusiai Lietuvos valstybei gręsiantį didžiulį pavojų, tuome tiniai jos vadovai nutarė organizuoti ginklo pajėgą, kuri galėtų apginti šalies laisvę. 1918 m. lapkričio 23 d. Vilniuje susidarė pirmoji nepriklausomosios Lietuvos kariuomenės užuomazga. Tai buvo tik keli, iš didžiojo karo frontų sugrįžusieji karininkai. Jie toliau varė savo darbą, po kaimus ir miestelius, organizuodami lietuvišką armiją. Pagaliau, 1918 metų pabaigoje Mykolo Sleževičiaus vyriausybė išleido atsišaukimą į tautą, kviesdama tėvynę mylinčius sūnus su ginklu stoti ginti šalies laisvę. Nors tame atsišaukime buvo žadėta išporceliuoti dvarus ir juos išdalinti žemės reikalingiems, tačiau ne šiomis dovanomis susigundė Lietuvos savanoriai. Juk dėl žemės sklypelio ar dovanėlės niekas savo gyvybe nerizikuoja. Lietuvos kariuomenėn savanoriais stojo visi tie, kurių krutinėse buvo karšta tėvynės meilė, kurie ryžosi savo gyvybę paaukauti tam, kad kiti jų broliai laisvai gyventų.

Paskaitę aukščiau paminėtą Lietuvos vyriausybės atsišaukimą, buriai jaunų vyrų stojo į kuriamą kariuomenę. Jie sudarė didesnį lietuviškos kariuomenės branduolį, kuris privertė nurimt daug Lietuvos vidaus priešų. 1919 m. kovo 5 d. buvo paskelbta mobilizacija Lietuvoje. Tai buvo vienas didžiausių ir rimčiausių Lietuvos valdžios žingsnių. Bematant susidarė vienas po kito lietuviškos kariuomenės pulkai. Jiems pirmiesiems reikėjo pakelti labai nelygi kova su Lietuvos vidaus ir išoriniais priešais. Nudriskę, menkai ginkluoti, alkani Lietuvos kariai didvyriškai gynė tėvų žemės Laisvę. Sunku čia trumpame straipsnelyje išskaičiuoti visus mūsų kariuomenės narsius žygius, ginant lietuvių tautos ne priklausomybę. Kam nežinomos Širvintų, Giedraičių, Troškūnų, Daugpylio, Kapčiamiesčio didvyriškos kovos ir lietuviškos kariuomenės laimėjimai? Kas negirdėjo apie slaptus lenkų suma nymus pražudyti Lietuvos nepriklausomybę, ją sprogdinant iš vidaus? Ir tiems visiems pragaištingiems sumanymams bei darbams galutiną smugį sudarė susikurusi lietuviška kariuomenė. Ji galutinai apgynė Lietuvos laisvę, nors laikinai be sostinės Vilniaus ir trečdalio žemių. Tačiau ateis laikas, kai lietuviškas kardas sutrupins Lenkijos grobišką leteną ir vėl Vilnius švies Lietuvai, mūsų tėvynei.

Lietuvių tauta gerbia ir myli savo kariuomenę, laisvės ir garbės gynėją. Ta meilė pasireiškė jau pačiomis pirmomis dienomis. Ir kur nesidžiaugs lietuviška širdis, ilgus amžius nešusi vergijos jungą ir, štai, staiga išvydusi savo kariuomenę, savo gynėją ir laisvės laidą. Dabar kiekvienas Lietuvos jaunuolis su didžiausiu noru stoja savo kariuomenėn ir nuliūsta, jeigu jo kariuomenėn dėl kokių nors trukūmų nebepriima. Dabar Lietuvoje nebėra tų slapstymų, kariuomenės vengimo, kaip kad buvo rusų vergijos laikais.

Lietuvoje karo tarnyba yra priverstinė. Jeigu tik jaunuolis sulaukęs 21 metų amžiaus, randamas be jokių trukumų, jis privalo kariuomenėje tarnauti. Karo tarnyba tęsiasi 1½ metų. Per 16 metų Lietuvos kariuomenėje įsisteigė visos ginklų rūšys: pėstininkai, kavalerija, artilerija, aviacija, technikos pulkas ir tt. Tik Lietuva dar neturi savo karo laivyno. Atskiri pulkai stovi didesniuose miestuose. Ten jie sueina į glaudžius santykius su visuomene. Šiame svarbiame bendradarbiavime didelį vaidmenį vaidina Lietuvos šaulių sąjunga. Ji yra tas tiltas, kuris arčiau suveda kariuomenę su visuomene, moko civilius gyventojus apsieiti su ginklais ir suteikia kitų platesnių kariškų žinių.

Karininkų kadrui parengti Lietuvoje nuo 1919 metų veikia karo mokykla. Gabesnieji Lietuvos karininkai aukštasias karo akademijas baigia užsieniuose. Ne vien tik Lietuvoje susidariusi gera nuomonė apie lietuvišką kariuomenę. Ją aukštai vertina ir užsieniai. Tai paliūdija daugelio užsienio karo specialistų viešai pareikšta nuomonė.

Be grynai kariško Lietuvos jaunų vyrų apmokymo, kariuomenė dar dalyvauja ir grynai kultūros kėlimo darbe. Ji leidžia savo laikraščius, knygas, padeda sutvarkyti gražesnes vietas, visuomenei surengia paskaitas ir tt.

Šių sukaktuvių proga, Lietuvos kariuomenei linkime augti, bujoti, tvirtinti karžygišką dvasią ir vykdyti visos tautos didžiausią troškimą — atvaduoti sostinę Vilnių ir kitas priešų užgrobtas lietuviškas žemes.

— Vilniaus krašte vargas ir skurdas nuolatos didėja. Žmonės verčiasi visokiais būdais, kad tik gautų duonos kąsnį. Dažnai atsitinka net labai šiurpių dalykų. Štai, Kudelių valsč. Bieganų kaime našlė Petkevičienė net pardavė savo 11 metų sūnų už 11 litų ir 5 pūdus grudų. Petkevičienė turi 5 vaikus ir kenčia didžiulį skurdą. Sūnų esą pardavusi dėl to, kad turėtų už ką pavalgydinti kitus badaujančius vaikus.

RADIO

Progress Furniture krautuvės Naujų Metų radio programas, kurį išpildė Naujos Gadynės dvigubas kvartetas, po vadovyste Jurgio Stepponavičiaus, kuriame teko girdėti keletą naujų dainų ir kurios gana vykusiai išėjo. Adv. K. Gugio paaiškinimai ir linkėjimai buvo labai įspudingi. Jonas Romanas, taipgi, pateikė įdomių žinių apie biznio eigą ir svarbesnius įvykius Chicagos lietuvių tarpe. **—Jostra.**

$1.00 - Sandaros Jubilėjinė Dovana - $1.00

Ušsirašančiam laikrašti "Sandarą" ant metų, šis kuponas skaitomas VIENO DOLERIO VERTĖS. Užsirašymo laikas nuo Rugpiučio-August 1-mos dienos iki Vasario-February, 1935. "Sandaros" kaina $2.00 metams. Atsiųsk Sandaros Administracijai šį kuponą pridėjęs tik vieną dolerį ir gausi laikrašti "Sandarą" čieliems metams.

Vardas-pavardė .....

Numeris ir gatvė .....

Miestas, valstija .....

SANDARA — 814 W. 33rd St., Chicago, Ill.

Nepaprastai Įvairus ir Didelis

KONCERTAS

RENGIA

JAUNOJI BIRUTĖ

Ned., Vasario-Feb., 24d., 1935

Chicagos Lietuvių Auditorijoj
3133 SOUTH HALSTED ST., CHICAGO, ILL.

Pradžia 5 val. vakare. Įžanga Iškalno 40c.; Prie Durų 50 centų.

Bus gražus ir įvairus dainų ir šokių programas. Po programo bus puikūs šokiai prie geros orchestros.

Jaunieji birutiečiai visur ir visuomet šauniai pasirodo — sužavi publiką savomis dainomis ir šokiais ir todėl netenka abejoti, kad jie tai padarys ir dabar. Taigi visi rengkimės juos pamatyti pilname gražume. Tėmykit platesnius pranešimus apie programo sudėti ir jo smulkmenas.

— RENGĖJAI.

Chicagoje

P-NŲ PIVARUNŲ NAMUOSE NAUJI METAI PASITIKTI KARALIŠKA PUOTA

Tur but Lietuvos kunigaikštis Kęstutis savo gražioj Trakų pily vargiai ar iškeldavo tokią puikią puotą ir taip širdingai vaišindavo savo svečius, kaip ponai Pivarunai, sutinkant naujus metus.

Valgių, gėrimų, užkandžių, prieskonių ir saldumynų buvo tiek, kad stalai lužo. Kiekvienas buvo prašomas skirtis ko tik širdis pageidavo. P-nas D. Pivarunas neišleido nė vieno iš akių. P-nia Pivarunienė, vakaro rengėja, tvarkė ir pati vaišino. Ponia Gapšienė — Pivarunaitė buvo visas "dvasios vadas" ir linksmintoja.

Lietuvos konsulas p. A. Kalvaitis atliko kompozitoriaus pareigas, o Dr. A. Zimontas gamino kompozicijoms tekstą. Jis viršino net patį Arėją Vitkauską, kuriam liko tik kalbėti moterims komplimentus.

P-nas M. Narvidas viešai pasveikino nekaltų bernelių prezidentą ir kaikurie ėmė teirautis ar prezidentas ištikro pasiekė nekaltybės amžiaus. P. Bastis pasirodė laimingu kortose, o Dr. ir ponia Strikoliai palaikė svečiuose gyvumą. Dr. Juozaitį teko pirmą kartą girdėti dainuojant, bet kaž kodėl bijojo visiem pasakyti dainos turinį.

Iš čia jau matot, kad gero upo niekam netruko. Svečių buvo virš 50, kurie išlaukė net iki 6 val. ryto. Grįžome namo apšalę, bet pilni gražiausių įspudžių. Te buna laimingi nauji metai ponams Pivarunams ir jų draugams! —Svečias.

JAUNOJI BIRUTĖ TURĖS SAVO VAKARĖLĮ SEKM., SAUSIO 20 D., SANDAROS SVET.

Su 10 centų tikietu galėsite laimėti ir dovaną.

Už poros savaičių turėsime gražų, šeimyniška Jaunosios Birutės vakarėlį, kuriame visi turės progos pasišokti ir pasilinksminti tik už 10 centų. Vakaras įvyks Sandaros svet., nedėlioj, sausio 20 dieną.

11-TO WARDO DEMOKRATŲ ORGANIZACIJA

11-to Wardo Lietuvių Demokratų organizacijos susirinkimas įvyks ketvirtadienį, Sausio 10 dieną, 8 val. vakare, Lietuvių Auditorijoj, 3133 S. Halsted St. Prašome visus 11-to wardo lietuvius atsilankyti, nes bus svarstoma ateinantis balsavimas, kuris neužilgo įvyks. Turime lietuviai balsuoti, kad gautumem politinius vaisius. Mūsų susirinkimai laikomi kas dvi savaitės. Tikimės, kad visi atsilankys.

—Reporteris.

JAUNOSIOS BIRUTĖS KONCERTAS IR ŠOKIAI

Chicagoje nerasime svarbesnio parengimo, kuriame nedalyvautų Jaunoji Birutė. Bet štai jie nusprendžia ir patys surengti puikų koncertą su šokiais, kuris įvyksta Vasario 24 dieną, 1935 metais, Chicagos Lietuvių Auditorijoj, 3133 So. Halsted St. Pradžia 5-tą val. vakare. Įžanga iškalno perkant — 40c., o prie durų 50 centų.

Programas bus labai įvairus ir turiningas. Jaunieji birutiečiai publiką patenkina savomis dainomis ir šokiais visuomet, tai netenka abejoti, jog jie tai padarys ir dabar.

Po koncerto įvyksta šokiai prie geros orchestros. ..... —Rep.

SVARBUS SANDAROS 25 KP. SUSIRINKIMAS

Sekantį trečiadienio vakarą, Sausio 9 d., Sandaros svetainėj įvyksta Sandaros 25-tos kuopos mėnesinis susirinkimas. Su pradžia naujų metų, yra susibėgusių ir keletas svarbių reikalų ir todėl yra kviečiami visi narialnarės laiku susirinkti. Šiame susirinkime teks pasikalbėti ir apie ateities musų darbų planus. Taigi visi ir visos dalyvaukite.

F. Bastis, pirm.

MARGUTIS VĖL SKANDALINA.

13 d. Sausio, Margutis stato nepaprastą veikalą "Skandalų-Skandalai" savo "auditorijoj", vidurmiesty.

Vieta yra graži, patogi ir kiekvienam atsilankiusiam patiks. Programa prasidės 5:30 val. vakare, o šokiai nuo 8:30. Šokiams gros puiki radio orchestra, kuria grožėjomės Kalėdų dienoj, Olympic Balroomy.

Salė yra erdvi ir joj bus įtaisyta stalai, prie kurių galėsite atsisėsti alučio išsigerti ir pavalgyti.

Šis Margučio parengimas bus skandalingas, nes be puikaus programo, bus šokiai, balius, dainos ir kitos linksmybės. Įžanga tik 55 centai. Vaikams veltui. O tie, kurie atvažiuos į šokius (8:00 val. vakare) mokės 40c.

Mėgstantieji gražų juoką, dainas ir puikią simfoninę orchestrą, turėtų butinai atsilankyti.

Vieta — šale "Oriental" teatro. Adresas svetainės — 32 W. Randolph St.

Auditorija yra keturioliktam aukšte. Žmones užkelia ir nukelia trys elevatoriai. Iš auditorijos žvelgdami į "strytą", turėsite gražių vaizdų.

Nesivėluokite! Durys atsidarys 4:30 val. po pietų. Margutis ruošiasi pagaminti vakarienę, todėl galite važiuoti be vakarienės. V.

MUSŲ PADĖKOS ŽODIS P-UI LOVICKUI

Praėjusio Sandaros didžiulio banketo stalus papuošti, kvietkininkas ponas Lovickas, 3316 So. Halsted St. parupino labai gražią ir didelę vazą gyvų rožių, kurios puošė "kalbėtojų" stalą. Mes tariame ponui Lovickui didelį ačių ir neabejojam, jog sandariečiai, prisiminę tą jo geraširdingumą, pasistengs atsilyginti — reikalui prisiėjus pas jį

BENAS "LIETUVA" SU p. P. SARPALIU PRIEŠAKY RENGIA KONCERTĄ.

Vakaras įvyks sekmadienyje, Sausio 13 d.

Labai seniai esam dalyvavę tokiam koncerte, kurio programą išpildo dudų orchestra arba benas. Iki paskutinio laiko Chicagoj neturėjom tinkamo beno, kuris drįstų pats vienas pasirodyti publikai. Tik paėmus p. Sarpaliui vadovauti beną "Lietuva", jis taip pakilo ir sustiprėjo, kad gali konkuruoti bile su vienu svetimtaučių benu.

Jei netikit, tai ateikit į koncertą, kuris įvyks sekmadieny, sausio 13 dieną, 4 val. po pietų, parapijos svet., 45th st ir Fairfield Ave. Įžanga 35 centai.

—K. K.

SLA. 36 KP. RANDA, JOG MOKESNIŲ PAKĖLIMAS NETEISĖTAS

Pildomoji Taryba statanti save aukščiau už seimą ir konstituciją.

Pereitam trečiadieny SLA. 36 kp. turėjo savo metinį susirinkimą, kuriame buvo skaityti raportai, apkalbėti bėgamieji reikalai ir išklausyta pranešimai apie pakėlimą mokesnių gaunantiems pašalpą ligoje. Paaiškinus pereito seimo delegatams, kad Detroito seimas atmetė tokį pasiulymą, tai didžiuma kuopos narių priėmė p. P. Juozapavičiaus pastabą, kad pakėlimas nėra teisėtas ir yra savarankiškas.

Kuopa taipgi nutarė turėti vakarą su programu, šokiais ir užkandžiais. Prašome visų narių rengtis. —Buvęs.

DĖL BUVUSIOS "AMERIKOS LIETUVIŲ BRIGADOS"

Įsteigus Vytauto Didžiojo Nacionalį Muziejų Kaune, buvęs "Karo Muziejus" tapo perkeltas į erdvias Vytauto Muziejaus patalpas. Ryšy su tuo, Lietuvos spaudoje pasirodė atsišaukimas, pasirašytas generolo V. Nagevičiaus, Karo Muziejaus viršininko, ir kitų. Tame atsišaukime tarpe kitko prašoma surinkti ir Kaunan atsiųsti įvairios medžiagos ir apie pastangas Amerikoje anais laikais suorganizuoti taip vadinamą "Amerikos lietuvių brigadą" arba Legijoną.

Atsišaukime nurodoma kas yra reikalinga siųsti:

1) vėliavos, uniformų ženklai ar brėžiniai; aprūpinimo ir apginklavimo daiktai ir jų fotografijos; gyvenimo, veikimo, kovų ir gyventų ar būtų vietų vaizdai;

2) visokie raštai: protokolai, rezoliucijos, įsakymai, skelbimai, susirašinėjimai, liūdymai, laikraščiai, jų iškarpos;

3) žuvusių ir pasižymėjusių karių fotografijos, dienynai, raštai, laiškai;

4) karininkų, kareivių pareigunų, veikėjų ir civilių rėmėjų fotografijos;

5) lietuvių kariuomenę svetimuose kraštuose liečiantieji daiktai.

Siunčiamus daiktus ir fotografijas reikia aprašyti, kad būtų aišku, dėl ko, kur ir kada tie daiktai ar asmenys turėjo svarbos atgijančiai lietuvių kariuomenei ar valstybei. Be to, prie kiekvieno daikto, fotografijos ar rašto reikia pažymėti perleidimo sąlygas ir savo adresą. Tinkamus eksponatus Karo Muziejus sutvarkys ir saugos amžiniems laikams. Nesunaudoti daiktai bus grąžinti savininkams.

Iš savo pusės žemiau pasirašęs, kaipo buvęs Lietuvos karo vadovybės įgaliotinis, šiuomi turiu garbės kreiptis į čionykštes organizacijas, kaip veteranų bei eks-kareivių draugijas, Amerikos Lietuvių Legiono postus, Lietuvos Vyčius ir buvusius Liuosybės bei Laisvės Sargus surinkti prašomą medžiagą ir atsiųsti Lietuvos Generalinio Konsulato adresu: 11 Waverly Place, New York, N. Y. dėl persiuntimo Kaunan.

Su pagarba,
P. Žadeikis,
Gen. Konsulas.

VILNIŲ LENKAI VERČIA TVIRTOVE.

Jau kelinti metai, kai karinė lenkų valdžia pradėjo stiprinti Vilniaus apylinkes. Šešinės ir Rasų aukštumose yra įtaisyti kariški medžiagos sandeliai. Da bar pradėta rengti didžiulis aerodromas ir statoma antroji radio stotis, pritaikyta karo reikalams. Mat, okupantai lenkai Vilniuje netvirtai jaučiasi ir todėl patį miestą rengiasi paversti tvirtove.

AUTO THEFT DAYS ARE OWER

The automobile owners had celebrated the New Year by the satisfaction of knowing that the days of the automobile theft are past, and that the law is laying a heavy hand on criminals who have built a million-dollar racket out of stripped cars, interchanged parts and other disguises to make stolen cars salable by crooked dealers.

THOMAS J. COURTNEY

This bit of good news may be interfered from the report of state's attorney Thomas J. Courtney on the results of his drive against this form of crime during the two years.

When Mr. Courtney took office, automobiles were being stolen at the rate of 100 a day. Most of the offenders were youngsters, who when caught found their way to the Boys' Court to be let off as first offenders or at the most a light sentence. As a matter of fact, most of these youngsters were acting as "fronts" for auto "fences" which had built up an immense auto-wrecking racket, receiving a few dollars for the theft and themselves getting initiated in the first steps of a criminal career.

Tte state's attorney lost no time in going after the fences. He took auto theft out of the province of the Boys' Court and placed it in the criminal division where a penitentiary sentence would tend to throw terror into the ranks of car-snatchers. The result of this strategy is indicated in this record of two years of war on this form of theft. The figures on convictions show that last year 135 persons went to the penitentiary out of 259 convicted. This year the teeth of the law dug deeper into the racket by sending 323 to the pen of 364 convicted.

The significance of this is that 78 per cent of auto theft trials have led to convictions. Still further significant of results is the fact that insurance companies have lowered their premiums on auto theft 26 per cent.

All in all, it may be remarked —as some of Chicago's civic agencies for the suppression of crime have said—that state's attorney Courtney has done a good job. He is only 40, the youngest prosecutor Cook County has ever had.

BENDRADARBIAUKITE "SANDAROJE"

LIETUVIAI GYDYTOJAI
(Amerikos Liet. Daktarų Draugijos Nariai)

Tel. Republic 2266—Hemlock 2010
Dr. K. Drangelis
DENTISTAS
2403 West 63rd Street
Kampas 63rd ir Western Ave.

Phone Canal 6122
DR. S. BIEŽIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2201 West 22nd Street
(Cor. Leavitt St.)
Val.: nuo 1 iki 3 ir nuo 7 iki 8 v. v.
Ned. ir Seredoms pagal sutartį.
Rez.: 6628 So. Richmond St.
Tel. Republic 7868.

Dr. P. Z. Zalatoris
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Ofiso valandos:
10:30 iki 12 val. rytais
1 iki 3 val. po pietų
6 iki 9 val. vakarais.
Sekmadieniais: 9 iki 12 val. rytais
Ofisas:
1821 So. Halsted Street
Telefonas Canal 0257
Rezidencija:
6600 So. Artesian Avenue
Telefonas Prospect 6659

DR. STRIKOL'IS
GYDYTOJAS ir CHIRURGAS
Ofisas: 4645 So. Ashland Avenue
Ofiso valandos:
Nuo 2 iki 4 ir nuo 6 iki 8 val. vak.
Nedėliomis pagal sutartį.
Ofiso Tel: Boulevard 7820
Namų Tel: Prospect 1930

Phone Victory 2514
Dr. A. J. Zimontas
Seniausias Lietuvis
DENTISTAS
3252 South Halsted Street

Phone Grovehill 1595
Ofiso Valandos:
Nuo 9 iki 11 ryto; nuo 2 iki 4 p. p. ir nuo 7 iki 9 val. vakare.

DR. A. L. YUŠKA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2422 West Marquette Road
Cor. 67th St. ir Artesian Ave.
CHICAGO, ILL.
Šeštadieny ir Trečiadieny po piet pagal sutarima.

Phone Boulevard 7042
DR. C. Z. VEZEL'IS
DENTISTAS
4645 So. Ashland Ave.
arti 47th Street
Valandos nuo 9 iki 8 vakare
Seredoj pagal sutartį.

LIETUVIAI GYDYTOJAI

A. K. Rutkauskas, M. D.
4442 South Western Avenue
Tel. Lafayette 4146

Dr. Karl Nurkat
Gydomos Akių Ligos.
Akiniai pritaikomi atsakančiai.
Valandos nuo 7 iki 8 vakare,
Išskiriant Antradienį ir Sekmadienį.
2201 W. 22nd St.---Cermak Rd.
Telefonas Canal 6122.

Ofiso Tel. Boulevard 5913
Rez. Tel. Victory 2343
Dr. Bertash
756 W. 35th Street
Cor. of 35th and Halsted Sts.
Ofiso valandos nuo 1-3; 6:30 - 8:30
Nedėldieniais pagal sutartį.

TEL. CALUMET 3277
J. J. Hartmanavičius
814 West 33rd St.
APDRADŽIA (Inšiurina) namus, biznius, rakandus, stiklus, automobilius ir visokį kitą turtą. Aprupina viską, kas paliečia apdraudą.
PADARO pirkimo, pardavimo, maino ir visokius kitus notariališus raštus.
PATARNAUJA prie pirkimo, pardavimo ir mainymo namų ir kitų nuosavybių.
PRIGELBSTI prie suradimo paskolų ant namų.
Trisdešimts metų patyrimo tuose reikaluose — užtikrina gerą patarnavimą.

GRABORIAI

Phone Lafayette 3572

J. Liulevicius
Graborius ir Balsamuotojas
Patarnauju Chicagoj ir apielinkės miestukuose.
Didelė graži Koplyčia pagrabams dykai.
4092 Archer Avenue, Chicago

Tel Yards 1138
Stanley P. Mažeika
LIETUVIS GRABORIUS

Automobilius galima gauti visokiems reikalams.
3319 So. Lituanica Ave.
Buv. Auburn Ave., Chicago.

ADVOKATAI

JOSEPH J GRISH
Lietuvis Advokatas
4631 So. Ashland Ave.
Tel. Boulevard 2800
Rez. 6515 So. Rockwell St.
Rel. Republic 9723

OLIS ir VASALLE
ADVOKATAI
134 No. La Salle St., Suite 1308.
Chicago, Illinois.
Vakarais tik Subatomis
3252 So. Halsted Street
Tel. Calumet 6945.

Naujų Metų Didis RAKANDŲ IšPARDAVIMAS
KAINOS NEGIRDĖTAI SUMAŽINTOS
Peoples Krautuvėse

$80.00	Naujos mados, gerai padaryti Parlor Setai	$39.50
$125.00	Gražiausi Parlor Setai, didis pasirinikmas	$69.00
$150.00	Miegamų ir Valgomų Kambarių Setai po	$78.00
$85.00	Miegamų ir Valgomų Kambarių Setai po	$44.00
$45.00	Nauji gražiausi Kaurai 9x12 pėdų dydžio	$19.50
$40.00	Ąžuolo Medžio Breakfast Setai po	$22.50
$60.00	Naujos mados Gesiniai Pečiai po	$29.75
$100.00	Nauji REFRIGERATORIAI po	$68.00
$60.00	Naujos Drabužiams Plovyklės	$33.00
$35.00	Hoover Pernaujinti Dulkių Valytojai	$18.95

Ir šimtai kitų negirdėtų bargenų. Imame senus rakandus į mainus. Duodame didelę nuolaidą
LENGVŲS IŠMOKĖJIMAI PRITAIKOMI VISIEMS.
PEOPLES FURNITURE MANUFACTURING COMPANY
2536 WEST 63rd STREET
Tel. Hemlock 8400.
4183 ARCHER AVENUE
Tel. Lafayette 3171.

"SKANDALŲ SKANDALAI"
Ned., Sausio-January, 13d., 1935
Pradžia 5:30 v. vakare. Įžanga 55c; vaikams veltui
Margučio Auditorijoj
32 West Randolph St., Chicago, Ill.
Pačiam vidurmiesty, šale "ORIENTAL" teatro, renkamės 13 d. sausio pamatyti naujus skandalus, vienoj iš puošniausių svetainių
Privažiavimas patogus su strytkariais. Įsidėmėkite adresą — 32 West Randolph Street.
Po programo, šokiai prie puikios DAVE BENNETT orchestros nuo 8:30 val. vakare. Įžanga į šokius 40 centų.
Užprašo atsilankyti
MARGUTIS

LIUDNOJE VALANDOJE PAŠAUKITE
PULLMAN 4151 — 10734 So. Michigan Ave.
REPUBLIC 3100 — 2506 West 63rd St.
J. J. Bagdonas
KUR TAUPUMAS REIKALINGAS, MES PALAIDOJAM
už $95